

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
в.о. ректора Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
Губерський Л.В.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Програма фахового вступного випробування
для осіб, які вступають на базі
ОКР «Молодший спеціаліст»
на третій курс денної форми навчання
за ОС «Бакалавр»

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування
Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма – «Фінанси і кредит»

Київ – 2021

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«УХВАЛЕНО»

Вченою радою економічного факультету
протокол № 8 від 16 лютого 2021 року

Голова вченої ради економічного факультету
проф. Ігнатюк А.І.

Програма фахового вступного випробування
для осіб, які вступають на базі
ОКР «Молодший спеціаліст»
на третій курс денної форми навчання
за ОС «Бакалавр»

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування
Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма – «Фінанси і кредит»

Гарант програми

Р. В. Пікус

/Завідувач випускової кафедри:
фінансів
страхування, банківської справи
та ризик-менеджменту

І. О. Лютий

Н. В. Приказюк

Київ – 2021

ВСТУП

Нові тенденції у світогосподарській системі, пов'язані з її глобалізацією та реструктуризацією, зумовили необхідність формування сучасної економічної культури суспільства, переорієнтації, здатного сприймати ринкові перетворення та знаходити ефективні механізми вирішення існуючих проблем. Саме цим пояснюються високі вимоги сучасного суспільства до фахівця економічного профілю, в тому числі і в галузі фінансів.

Навчання в бакалавраті за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» вимагає від студентів високого рівня теоретичної підготовки, володіння практичними навичками проведення економічних досліджень, формування стратегії й тактики ухвалення управлінських рішень у сучасному динамічному господарському середовищі. Тому важливого значення набувають знання та навички, що були отримані студентами під час навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст». Для перевірки їх відповідності вимогам навчання в бакалавраті за відповідною спеціальністю проводяться вступні випробування.

Мета фахового випробування полягає у діагностиці рівня компетенцій, набутих вступниками у процесі навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» та необхідних для опанування навчальних дисциплін, передбачених програмою підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Вимоги до абітурієнтів. Для успішного опанування освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» вступники повинні:

- бути здатними до особистісного формування компетенцій, передбачених дисциплінами навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;
- мати освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста;
- вільно володіти державною мовою.

Програма фахового випробування розроблена на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2020 року № 1274, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 09 грудня 2020 року за № 1225/35508, «Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2021 році» розроблених Приймальною комісією та затверджених Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка та містить питання з фінансів, грошового обігу та кредиту, які відображають основні аспекти підготовки студентів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» і відповідають навчальним програмам освітніх закладів України.

Результати фахового випробування у підсумку оцінюються за 200-бальною шкалою.

ПИТАННЯ

**для проведення фахового випробування
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»:**

з навчальної дисципліни «ФІНАНСИ»

«Теоретичні основи фінансів. Доходи та видатки державного бюджету, борги»

1. Етапи становлення та розвитку фінансової науки.
2. Необхідність, зміст та ознаки фінансів.
3. Функції та роль фінансів.
4. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
5. Етапи становлення та розвитку фінансових систем.
6. Зміст та структура фінансової системи.
7. Органи управління фінансами України, їх функції.
8. Сутність, мета та цілі фінансової політики держави.
9. Характеристика складових та видів фінансової політики.
10. Призначення, економічна сутність та ознаки бюджету.
11. Зміст, структура та принципи побудови бюджетної системи України.
12. Типи бюджетних систем.
13. Бюджетний процес: поняття, етапи, основні задачі та принципи.
14. Функції основних учасників бюджетного процесу в Україні.
15. Призначення та роль державного бюджету.
16. Бюджетна класифікація: призначення й складові елементи.
17. Джерела формування та класифікація доходів державного бюджету.
18. Видатки державного бюджету, їх класифікація та принципи фінансування.
19. Структура та динаміка доходів і видатків державного бюджету України.
20. Економічна природа та види дефіциту бюджету.
21. Джерела фінансування дефіциту бюджету, їх переваги та недоліки.
22. Сутність та призначення податкової системи держави.
23. Принципи побудови податкової системи України.
24. Економічна природа податків.
25. Еволюція теорії податків.
26. Види податків та їх класифікація.
27. Пряме та непряме оподаткування і його роль у державному регулюванні економіки.
28. Загальнодержавні та місцеві податки й збори в Україні.
29. Оподаткування громадян в Україні.

30. Фінансове планування та прогнозування.
31. Призначення місцевих бюджетів у бюджетній системі.
32. Місцеві бюджети України в умовах фіскальної децентралізації.
33. Бюджетний процес та його стадії на місцевому рівні в Україні.
34. Структура та динаміка доходів і видатків місцевих бюджетів України.
35. Міжбюджетні відносини та сутність фінансового вирівнювання.
36. Міжбюджетні трансферти в Україні, їх види.
37. Об'єктивна необхідність та економічна сутність державного кредиту.
38. Форми та види державного кредиту.
39. Державні позики як основна форма державного кредиту, їх класифікація за різними ознаками.
40. Поняття, види державного боргу.
41. Методи управління державним боргом, їх переваги та недоліки.
42. Фінансова безпека держави: сутність, складові та загрози.
43. Індикатори фінансової безпеки держави.
44. Поняття, призначення та функції міжнародних фінансів.
45. Форми співпраці з міжнародними фінансовими організаціями.

«Фінанси підприємств та домогосподарств»

1. Зміст фінансів підприємств, основні принципи їх організації.
2. Методи та джерела фінансування діяльності підприємств.
3. Капітал підприємства, його структура.
4. Сутність фінансового стану підприємства.
5. Форми відтворення основних засобів підприємств, методи і джерела його фінансового забезпечення.
6. Фінансове забезпечення функціонування оборотних коштів.
7. Показники ефективності використання оборотних коштів.
8. Показники стану та ефективності використання основних засобів.
9. Знос та амортизація основних засобів.
10. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.
11. Система показників оцінки фінансового стану підприємства.
12. Сутність, особливості та функції фінансів домогосподарств.
13. Фінансові ресурси домогосподарств та їх джерела.
14. Структура доходів і витрат домогосподарств.
15. Поняття фінансового ринку, його роль в економічній системі.
16. Принципи та функції фінансового ринку.
17. Структура фінансового ринку.
18. Класифікація фінансових ринків.
19. Сутність, види та класифікація основних фінансових інструментів фінансового ринку.

з навчальної дисципліни «ГРОШІ І КРЕДИТ»

«Необхідність грошей, їх природа та функції. Генеза теорії грошей»

1. Сутність та функції грошей. Еволюція форм грошей.
2. Вартість грошей.
3. Еволюція теорій грошей.
4. Сучасні теорії грошей.
5. Поняття грошового обігу та його основні форми.
6. Принципи організації готівкового та безготівкового обігу. Платіжний обіг.
7. Основні форми безготівкового обігу та принципи його організації.
8. Способи забезпечення безпеки безготівкових розрахунків.
9. Підходи до вимірювання грошової маси. Грошові агрегати.
10. Швидкість обігу грошей та фактори, що на неї впливають.
11. Кількість грошей необхідна для обігу. Рівняння І.Фішера.
12. Передумови та об'єктивна необхідність створення національної грошової системи.
13. Сутність, призначення та структура грошової системи.
14. Види грошових систем та їх еволюція.
15. Сутність та структура грошового ринку.
16. Суб'єкти грошового ринку.
17. Характеристика основних інструментів грошового ринку.
18. Кредитний ринок та його інститути.
19. Становлення та розвиток грошово-кредитного ринку в Україні.

«Рівновага на грошово-кредитному ринку. Грошово-кредитна політика»

1. Загальна характеристика основних учасників процесу формування пропозиції на грошовому ринку.
2. Операції центрального банку, що впливають на пропозицію грошей.
3. Грошовий мультиплікатор M1: його складові та фактори, що впливають на їх рівень.
4. Крива грошової пропозиції.
5. Поняття «попит на гроші». Характеристика основних теоретичних моделей попиту на гроші.
6. Транзакційний попит на гроші та попит на гроші з боку активів.
7. Крива попиту на гроші та фактори що її визначають.
8. Зміст рівноваги на грошовому ринку. Рівноважна відсоткова ставка.
9. Вплив «ефекту доходу» та «ефекту рівня цін» на рівноважну процентну ставку.
10. Знецінення грошей та інфляційні процеси. Теоретичні концепції причин інфляції.
11. Економічна природа та форми інфляції. Рівень та показники інфляції.
12. Регулювання інфляційних процесів.

13. Теоретичні засади та сутність грошово-кредитної політики.
14. Цілі грошово-кредитної політики та їх ієрархія.
15. Прямі та непрямі інструменти грошово-кредитної політики.
16. Роль НБУ у реалізації грошово-кредитної політики та стабілізації грошово-кредитного ринку.
17. Банківський нагляд.
18. Міжнародні фінансові інститути та їх вплив на грошово-кредитний ринок в Україні.
19. Поняття валюти, валютний курс і конвертованість валют.
20. Валютні ринки. Рівновага на валютному ринку та причини її порушення.
21. Сутність та необхідність валютного регулювання.

з навчальної дисципліни «СТРАХУВАННЯ»

1. Економічна сутність та необхідність та форми страхового захисту.
2. Страхування як форма страхового захисту: переваги та недоліки.
3. Фонди самострахування: переваги та недоліки.
4. Економічна сутність категорії “страхування”.
5. Страхові ризики: зміст та класифікація.
6. Критерії страхувальності ризиків
7. Кількісні оцінки ризику та їх практичне значення.
8. Ризик-менеджмент: зміст та структура.
9. Класифікація страхування, характеристика галузей страхування.
10. Функції страхування та їх характеристика.
11. Принципи, що унеможливають використання страхування в спекулятивних цілях.
12. Принципи, що формують потребу в страхуванні.
13. Принципи, які розширюють фінансові можливості страхової компанії щодо прийняття ризиків на своє утримання.
14. Зміст страхового тарифу, його структура, характеристика елементів структури.
15. Нетто-ставка: зміст, особливості обчислення.
16. Навантаження до нетто-ставки: зміст, особливості обчислення.
17. Структура тарифу в страхуванні життя. Особливості обчислення складових структури.
18. Формування нетто-тарифу для нових видів страхування.
19. Зміст та основні завдання актуарних розрахунків.
20. Зміст та призначення перестрахування.
21. Методи перестрахування.
22. Форми перестраховальних операцій.
23. Зміст та основні завдання страхового ринку.
24. Інфраструктура страхового ринку: зміст, характеристика складових.
25. Назвати об'єднання страховиків на страховому ринку України.
26. Особливості функціонування товариств взаємного страхування.
27. Зарубіжний досвід надання страхових послуг через посередників.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базилевич В.Д. Державні фінанси: [навч. посібн.] / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик. – К.: Атіка, 2010. – 820 с.
2. Березіна С.Б. Соціальні ризики: теорія, методологія, захист: монографія / С. Б. Березіна ; НАН України, Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи. - Київ : Компрінт, 2018. - 545 с.
3. Боринець С.Я. Теоретико-методологічні засади дослідження фінансових систем: конспект лекцій /С.Я. Боринець. -К.: ВПЦ “Київський університет”, 2018. -156 с.
4. Бюджетний Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
5. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система : підручник. К.: Знання України, 2019. 567 с.
6. Версаль Н.І. Фінансові шоки в банківській системі України: теорія, практика та шляхи адаптації: монографія. К.: ФОП Ямчинський О.В., 2019. - 470 с.
7. Банківська система: навчальний посібник/ практикум / [З. М. Васильченко, О.В. Тригуб]; за ред. д-ра екон. наук, проф. З.М. Васильченко. Київ: ЦП «Компрінт», 2017. 316 с
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
9. Гроші та кредит: [навч. посіб.] / [М. І. Крупка та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки]; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2010. – 406 с.
10. Гроші та кредит: [підручник] / [М. І. Савлук, Мороз А.М., Лазепко І.М. та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Савлука; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – 6-те вид., переробл. і допов. – К.: КНЕУ, 2011.- 590 с.
11. Грищенко Т.С., Вітка Ю.В., Дягілев А.Б., Захарко М.В., Версаль Н.І. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? : робочий зошит для учня. К.: ДВНЗ "Університет банківської справи", 2019, 160 с.
12. Державне бюджетування в Україні: сутність та основні детермінанти / [Варналій З.С., Коваленко К.В., Онищенко С.В., Савич І.В.; за ред. З.С. Варналія. – Київ : Знання України, 2016. – 395с.
13. Економічна теорія: Політекономія: [підручник] / за ред. В.Д. Базилевича. – 9-те вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2014. – 710 с.
14. Місцеві фінанси: [підручник] / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко; Ун-т банк. справи Нац. банку України (м. Київ). – К.: УБС НБУ, 2015. – 579 с.

15. Модернізація фінансової системи України в процесі євроінтеграції / За ред. О.В. Шлапака, Т.І. Єфименко. У 2-х томах. Т.2. – К.: ДННУ «Академія фінансового управління», 2014. – 784 с.
16. Модернізація державних фінансів України в контексті європейського вибору: монографія / за наук. ред. І. О. Лютого, В. Б. Тропіної. – Чернігів : ЧНТУ, 2019. – 312 с.
17. Податкова система: навч. посібник Варналій З.С, Романюк М.В. К.: 2019.- с.445.
18. Податковий кодекс України зі змін. та допов. від 02.12.2010 № 2755-VI [зі змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. –Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
19. Приказюк Н.В. Страхова система України: теорія, методологія, практика: монографія / Н.В. Приказюк. — Логос, 2017. — 611 с.
20. Ринок фінансових послуг: підручник / кол. авторів; за ред. Н.В. Приказюк. Київ: ФОП Ямчинський, 2019. 757 с.
21. Ринок фінансових послуг: погляд у майбутнє: монографія / колектив авторів. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2019. 416 с.
22. Рожко О.Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку: [монографія]. – К.: Видавництво. Ліра-К. – 2016. – 360 с.
23. Страхування: опорний конспект лекцій (українською та російською мовами) / [Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, А.С. Шолойко та ін.]; за наук. ред. проф. Р.В. Пікус. – К.: Логос, 2015. – 276 с.
24. Страхування: лабораторний практикум. / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, Г.Ю. Тлуста, А.С. Шолойко, О.М. Лобова. — К.: Логос, 2017. — 208 с.
25. Теорія кредиту: [навчальний посібник] / Н.І.Версаль, Т.В.Дорошенко. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 483 с.
26. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): [підруч. для студентів ВНЗ] / [В.О.Онищенко та ін.]; за ред. В. О. Онищенко; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кодратюка. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 599 с.
27. Фінанси підприємств: [підручник] / за ред. А.М. Поддерегіна.– К.: КНЕУ, 2008. – 552 с.
28. Фінанси: [підручник] / [І.О.Лютий, С.Я Боринець, З.С.Варналій та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. І.О.Лютого. – Київ: Вид-во Ліра – К., 2017. – 728 с.
29. Фінанси: [практикум] / [І.О.Лютий, С.Я Боринець, З.С.Варналій та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. І.О.Лютого. – К.: Вид-во Ліра – К., 2020. - 352 с.
30. Фінансово-економічна грамотність: підручник [у 2 частинах] – Ч. – 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / [Лютий І.О., Варналій З.С. та ін.], за ред. докт. екон. наук О.Б. Жихор, докт. екон. наук О.В. Димченко. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 1024 с.
31. Фінансово-економічна грамотність: підручник [у 2 частинах] – Ч. – 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / [Жихор О.Б., Лютий І.О.,

- Варналій З.С. та ін.], за ред. докт. екон. наук О.Б. Жихор. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 440 с.
32. Цінні папери: [практикум] / за ред. Базилевича В.Д. – К.: Знання, 2013. – 791с.
33. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: [підручник] / В.М. Шелудько. – К.: Знання, 2008. – 535 с.
34. Шолойко А.С. Інфраструктура страхового ринку України: монографія / А. С. Шолойко. - Київ : Логос, 2019. - 406 с.